

www.iamti.com

דבר העורך

צה"ל, באופן מסורתי מבסס את תפיסותיו לפי דעתו של האדם היושב בכסא.

אין לצה"ל תורת לחימה עקבית ממוסדת ומסודרת, כל תקופה וקוויה המאפיינים וכל תקופה ומפקדיה המושכים בכיוון מחשבתם ואמונתם.

צה"ל ידע תקופות רבות יחסית של שינויי דפוסי מחשבה, אם להזכיר מספר נקודות ציון—1953, 1957, 1967, 1995, 2002, 2007, וכעת אנחנו ניצבים בפני שינוי כיוון פעם נוספת.

צבא, הינו גוף גדול ומורכב, וברור ממבט ראשון כי היקף כזה של שינויים אינו בעצם שינוי תפיסות, הוא מייצג מעבר מסוג פתרון אחד לפתרון אחר.

בעמוד 4 ובאתר האינטרנט, אנחנו מציגים מאמר בריטי על התפתחות הדוקטרינה (או העדר הדוקטרינה) בצבא הבריטי— כאשר תקראו אותו תבחינו בוודאי בנקודות דמיון מעוררות מחשבה.

בידיעון זה:

- ניידות, מיגון, אש ומידע — גדעון הפיקוד, הגיס, האוגדה— אלוף ישעיהו גביש

הלחימה הסורית 1967 בעין סורית - אל"ם פסח מלובני

מונטגומרי וסלים - שתי דוקטרינות מנצחות שונות

למשוואה "ניידות, מיגון, אש" יש להוסיף "מידע"

מצריכים עדכון משוואת הבסיס - לשילוב וליחסיות של ניידות - אש - ומיגון יש להוסיף מידע.

לדוגמא— רכב קרבי משוריין - מיום הולדתו התבסס על השילוש הזה— אש, מיגון וניידות— וצבאות שונים נקטו בערכים שונים לאיזון שעל בסיסו בנו את הרק"ם שלהם.

בלחימה כיום הרק"ם פועל ככלי הבודד ברמת היחידה, עם אמצעים המופעלים בסביבתו הקרובה, מרחפים מעליו או מופעלים מרחוק— יכולותיו ויעילותו מושפעים מאד מיכולתו לתקשר ולפעול איתם כצוות קרב על בסיס הרק"ם, על בסיס יחידתי או כקרב משולב בכל הרמות.

מתקרבת העת בה הטכנולוגיות החדשות אינן יותר אמצעי לשדרוג מערכות קיימות, אלא הבסיס למשהו אחר, מעבר וקפיצת דרך לעולם מבוסס מידע, מהיר ומדויק יותר, יעיל הרבה יותר, ועל בסיסה לבנות תורת לחימה מותאמת. ואני לא מתכוון לאש מגד— את זה מנסים כבר מאז מלחמת העולם הראשונה, אני מצביע על כלל הלחימה ביבשה.

לא נכון יהיה לעשות זאת במכה, זו התפתחות

בתורת הלחימה הבריטית ישנם 5 מרחבי לחימה, הפועלים בפני עצמם ומשתלבים על-פי הצורך:

ים / יבשה / אוויר / חלל / מידע ולוחמה אלקטרומגנטית.

מאז עברו צבאות לוחמים לנצל את יכולות התמרון, שלושת המרכיבים ניידות— אש - מיגון היו תמיד המרכיבים החיוניים במשוואה אם לפיתוח תו"ל ואם לפיתוח אמל"ח. ואין זה משנה אם הניידות הייתה רגלית, רכובה או על גבי כלי רכב, ואם הלוחם הרגלי אחז חרב או רובה או הסתייע בארטילריה, ואם הוא חבש קסדה או שריון קשקשים או אפוד קרמי— בכל נקודת זמן ומכל נקודת מבט השילוב ניידות אש ומיגון היה אבן הבניין לכוח ולתורת לחימתו. בתהליך מתמשך חל שינוי.

מהפכת המידע מאפשרת לנו להפעיל ברמת יעילות ודיוק רבה, כוחות ואמצעים קרובים ורחוקים, כשהם מתואמים ומופעלים למטרה אחודה. כאשר אנחנו עוסקים בטקטיקה, מערכה ואסטרטגיה מרחב ההתערבות ומוטת השליטה המבצעית מתרחבים והולכים, איננו מתועלים יותר לתא השטח הנראה בעין.

וכאשר אנחנו דנים בפיתוח אמל"ח - המידע— אם ככוונת ומציין לחייל הבודד, אם מערכות שיתוף איכון ציון והשמדת מטרת, מערכות בקרת אש וניהול אש לרק"ם בודד וליחידה, אלה ואחרים מקנים לנו יכולות חדשות.

המידע— שעד העת האחרונה היה מרכיב חשוב ברמת תומך לחימה הפך להיות מרכיב יסוד. הגיעה כנראה העת בה הטכנולוגיה ואפשרויותיה

אחרון הטנקים האמריקאים עזב את גרמניה

היסטוריה בת 69 שנים הגיעה לקיצה, כאשר 22 טנקי אברהמס האחרונים עזבו את אדמת גרמניה בדרך לדרום קרוליינה. מאז מלחמת העולם השנייה דרך המלחמה הקרה הייתה תמיד נוכחות גבוהה של טנקים אמריקאים בגרמניה, בנקודת זמן מסוימת היו בגרמניה 20 דיביזיות משורינות של נאט"ו (כ-6,000 טנקים).

Stars and Strips (4th April 2013)

הלחימה הסורית ברמת הגולן 1967 בעיניים סוריות - אל"ם במיל' פסח מלובי

ובשטחים השונים, ... הראשונים לברוח היו המפקדים ובעקבותיהם נעו יחידות השריון, ובמיוחד חטיבת שריון 44 מאז ה-10 לחודש, ולאחר ההודעה על נפילת קוניטרה, עזבו חברי הממשלה והנהגת המפלגה את דמשק וכך גם בכירי הצבא ומפקדיו, ושיירות כלי רכב - צבאיים ואזרחיים - ...מפקירים מאחוריהם את דמשק לרחמי האויב.

אתר קיבוץ שדה נחמיה

מכון פישר עורך את

כנס הביטחון הלאומי התשיעי

החלה והדשמה

לכנס הביטחון הלאומי התשיעי:

מלחמת יום כיפור, לקחים ותוכנות לגבי הכוח האווירי

הכנס יתקיים ב-22.5.2013 בבית חיל האוויר, זבובינסקי 15, הרצליה

הכנס יעסוק בנושאים הבאים:

הרצאת פתיחה: מר אהוד אולמרט, ראש הממשלה לשעבר

תהליך עיצוב אסטרטגיה - השיח המדיני צבאי

על תופעת ההפחעה וההתאוששות ממנה

מתקפת נגד, מתקפת נגד מקדימה, מכה מקדימה

בניין הכוח בעידן של שינויים מהירים וחוסר ודאות

הרצאת מפקד חיל האוויר

הרצאת סיום- שר הביטחון, רא"ל (מיל') משה (בוגי) יעלון

פרטים נוספים והדשמה באתר מכון פישר

לתוכנית הכנס והדשמה הקש כאן

מאז ערב ה-8 ביוני החלו להתפשט שמועות ... לכוחות לא ניתנה פקודת נסיגה בצורה מסודרת, ... זו הועברה בחשאי לקצינים חברי המפלגה ולמפקדים בכירים, כהזמנה לבוא לדמשק כדי להשתתף בכינוסים מפלגתיים. אלה עזבו את יחידותיהם ובעצם ברחו לדמשק ומשם אף לחומץ, שכן הנהגת המפלגה העריכה כי דמשק תיפול גם היא בידי האויב. ביחידות, ובמיוחד באלה הקדמיות לא קיבלו כל הוראה לסגת, והן נשארו במקומן עד ה-9 ביוני, עת גילו שהן מנותקות משאר הכוחות. וכך החלה בעצם הבריחה הגדולה...מפקד החזית, עקיד אחמד אל-מיר, עזב את החזית, כשהוא רכוב על גב חמור, שכן לא העז לעשות זאת בכלי רכב בשל החשש שמטוסי האויב יפגעו בו...

מספר קצינים מיחידות חטיבת מילואים 80 ברחו למפקדת גזרת קוניטרה, ... ומצאו את מקדם וג'יה בדר במקום, כשהוא עוקב אחר הנעשה, וכאשר ניסו להבין ממנו מהי תמונת המצב, התברר כי הוא אינו יודע דבר. חלק מהם ניסו להתקשר למפקדת החזית ומצאו שהיא ריקה מבעלי תפקידים אחראים. ... הם יצאו בדרכם לדמשק, ... משאירים את חייליהם לנפשם ... עם אבדן כל אמצעי התקשורת והתפרקות מערכת השליטה והפיקוד, ... קיבל כל אחד מן המפקדים הזוטרים החלטות על דעת עצמו ועל-פי רצונו. ... הבריחה משדה הקרב, ומסירת היוזמה לידי האויב, החלה כבר בערב יום חמישי, ה-8 ביוני, והלכה והתפשטה עד יום שבת, ה-10 ביוני, לאחר שידור ההודעה הכוזבת, על נפילת קוניטרה.

סיפור אחר היה העברת המשפחות והובלת מטלליהן. המשטר העביר את משפחות אנשי הצבא ופקידי המדינה ואת חפצי הבית שלהם עוד לפני המלחמה. ...בהמשך הסתבר כי המשפחות שעזבו מפחד המלחמה היו רק אלה שהשתייכו לעדה העלאווית, והעברתם הושלמה שבועיים לפני פרוץ המלחמה. המחזה שנצפה בשטח היה מזעזע. כל הצירים היו פגועים מתקיפות חיל האוויר הישראלי - ...מחזות דומים נראו גם לאורך הדרכים הלא סלולות

מהפעילות במכון

פעילות המכון ממוקדות במטרותיו הישירות - העשרת ידע והפצת מידע. לשם כך אנחנו פועלים ישירות עם צרכני המידע ומקצרים ככל האפשר את הדרך ממקור המידע אל צרכניו. לשם כך אנחנו יוזמים ומארגנים מפגשים מקצועיים ממוקדים - במסגרת מצומצמת ועניינית.

בתחילת השנה ערכנו מפגש כזה בנושא לחמת תת-קרקע בשיתוף עם צבא ארה"ב. בהמשך השנה אנחנו מתכננים מפגשים כאלה בתחומים כמו -

רק"ם עתידי

אימון מפקדות

לוחמת מידע

סיוע לוגיסטי לתמרון

ונושאים נוספים.

אנחנו מקדמים פרסום ספרים "צבאיים" ישראלים בארה"ב והתקשרנו עם הרוצאה לאור שם.

אנחנו מפרסמים ומפיצים "פיסות מידע" מהספרות הצבאית העולמית לבעלי עניין בתחומי תורת הלחימה ביבשה.

אנחנו פתוחים לרעיונות ולהצעות, ונשמח לשיתוף פעולה.

היקף הפעילות מותנה במקורות מימון וכל תרומה או חסות תתקבל בהכרת תודה מרובה, אנחנו מלכ"ר וכל אגורה מוקדשת ישירות לפעילות.

במלחמה יחס העוצמה בין מורל ואמל"ח הוא 3:1.

נפוליון בונפרטה

אלוף מיל' ישיעהו גביש - הפיקוד, הגיס והאגד הלוגיסטי

עדיין לא אומר בזה שצריך לחזור לאוגדה המשימתית כי היום צה"ל הוא הרבה יותר גדול, יחד עם זאת השאלה הזו היא שאלה שכדאי לטפל בה גם בעתיד

. הדברים נאמרו בכנס לטרון ב- 2007

עקרונות מלחמה של החיזבאללה

- המנע מהחזק, תקוף את החלש, תקוף והיסוג
- הגנה על לוחמינו חשוכה יותר מגרימת נפגעים לאויב
- הכה רק כאשר ההצלחה מובטחת.
- הפתעה חיונית להצלחה. אם התגלית – נכשלת.
- אל תכנס לקרב מבוזר. התחמק כמו עשן לפני שהאויב יכול לממש את יתרונותיו.
- השגת המטרה מחייבת סבלנות על-מנת לחשוף את חולשות האויב.
- התמד לנוע, המנע מיצירת קו מגע.
- שמור את האויב בכוננות תמידית, בחזית ובעורף.
- הדרך להצלחה גדולה עוברת דרך אלפי ניצחונות קטנים.
- העלה את מורל הלוחמים, המנע מאזכורים של עליונות האויב.
- למדיה אין ספור תותחים שמכים כמו כדורים, השתמש בהם בקרב.
- האוכלוסייה היא אוצר – טפח אותה.
- הכאב לאויב ועצור לפני שהוא זונח את איפוקו

We Were Caught Un-Prepared Matt M. Matthews - 2008

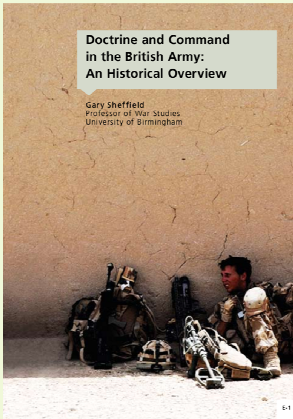

לעניין הפיקוד המרחבי ומה שנקרא הגיס, אני חולק באופן רציני על ההנחה שפיקוד מרחבי לא יכול לנהל קרב של כמה אוגדות בשטח, לתאם בשטח ולהשיג את המטרה עפ"י המשימות המוטלות עליו. ההוכחה הכי טובה הייתה ב"ששת הימים", שלוש אוגדות בתוך סיני עם רוב העוצמה של צה"ל, עם שלושה חפ"קים פיקודיים, אחד מוטס ושניים על הקרקע, אפשר היה לנהל את המלחמה בארבעה ימים ברצף אחד במגע ישיר עם המפקדים, בתיאום אפילו של קרבות, תיאום בין אוגדות כאשר חטיבה מאוגדה אחת צריכה לפעול ליד חטיבה מאוגדה שנייה והפיקוד יכול לעשות את זאת, אם אלוף הפיקוד נמצא קדימה, אם יש לו אמצעי שליטה שהם חפ"קים ואם הוא במקום ובזמן מגיע לקבלת ההחלטות והמודיעין שנמצא בשטח.

זה נכון לא רק לגבי פיקוד דרום, זה היה נכון גם במלחמות האחרות, בפיקודים אחרים וזה ניתן לביצוע ואין צורך בהפעלת גיס בין הפיקוד ובין האוגדות. יכול להיות שכאשר פיקוד יפעל בשתי זירות נפרדות, יכול להיות ששם הוא יודקק למפקדה שתפקד על כמה אוגדות בזירה אחרת, אבל לשחרר את הפיקוד מניהול ישיר של האוגדות, זו שגיאה.

ביטול האגד הלוגיסטי ... זוהי שוב שגיאה. אי אפשר לשלוח אוגדות לעומק ולדחוף להן מאחור באמצעות הפיקוד ע"י מרכזים וע"י דחיפה קדימה. צריך לתת לאוגדה חופש פעולה והצמדה של אמצעים לוגיסטיים לפחות לשלושה, ארבעה ימים. הזירה ידועה, אנחנו מכירים את כל הגזרות, אנחנו מכירים את כל אזורי הפעולה, הפריסה המוקדמת של המטכ"ל ושל הפיקוד, זוהי פריסה מרחבית, הפריסה הניידת היא האגדים, אגדי התחזוקה שצריכים להיות צמודים לאוגדות.

מילה אחת בעניין האוגדה, שמעתי הרהורים האם אוגדה צריכה להיות קבועה או לחזור לאוגדה המשימתית. ששת הימים הוכיחה שהאוגדה המשימתית היא מצוינת, מדוע, כי יש בה גמישות, שלוש אוגדות שאף אחת לא דמתה לשנייה, אחת הייתה עם שתי חטיבות שריון, השנייה הייתה עם חטיבת שריון וחטיבות חיל רגלים והשלישית הייתה חטיבת שריון, חטיבה ממוכנה ועוד חטיבת שריון, לא דומות אחת לשנייה ואפשר היה לעשות העברת כוחות תוך כדי הלחימה, ללא בעיה של אורגניות. אני

הגעתו של מונטגומרי לפקד על הצבא השמיני באוגוסט 1942 הביאה לחזרה תורתית לתורה של 1918, הדיביזיה חזרה להיות עוצבת יסוד טקטית. הארטילריה רוכזה, והפגזות מסיביות הוכחו כיעילות במיוחד- במיוחד כנגד תותח הנ"ט הגרמניים.

שותף פעולה בין חיילי קבל מקום של כבוד, נמשכו שינויים במבנה העוצבות, שעשו אותן פחות נשענות על טנקים. סימן ההיכר של מונטגומרי היה שליטה הדוקה, ריכוזית, וקרב התשה, שעטפו את המונח "שדה הקרב המסודר". אחרי הניסיון הבלתי מוצלח שלו בקורפוס שריון גדול (קורפוס 10) בקרב השני של אל-עלמיין, מונטגומרי נרתע מלשחרר את השריון מהרתמות.

מונטגומרי נתן דגש רב להכנה לוגיסטית לפני התקפה. המתודה שלו הייתה פתיחת מה שהוא קרא "סדק רבתי" במערך האויב. סגנון מונטי התבסס על עוצמת אש גדולה והתקדמות שיטתית. הוא היה חרד למספר האבידות ודאג לשמור אותן נמוך ככל האפשר ועל ידי כך לשמר את מורל גיסותיו.

מונטגומרי היה ללא ספק מפקד מוכשר ביותר. הוא היה בלתי אופייני לחייל בריטי בדורו. הייתה לו הבנה עמוקה של מה שנקרא כיום אמנות המערכה. אבל, הנתיב הזהיר של מונטגומרי למלחמה נתון לויכוח. הוא ספג ביקורת על עצלנות ועודף מאמץ בדרכו למבצעים כמו צליחת מצרי מסינה בספטמבר 1943, או צליחת הריין במרץ 1945.

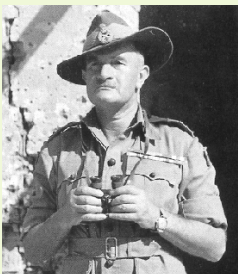
החששות שלו ניתנים להסבר במונחים של ההערכה הריאלית שלו לגבי מה הצבא שלו יכול להשיג, וחוסר האמון שלו בשריון הבריטי. זה מאלף שכאשר הוא ניסה משהו יותר יצירתי במהלך "גן השוק" בספטמבר 1944 הוא נכשל קשות. הוא חזר לסוג המבצעים העקבי שלו וחזר לנצח בדרכו.

בציודו האחר של העולם, גנרל בריטי אחר יצר תורת לחימה יעילה וכפה אותה על פקודיו. אבל, דרכו של גנרל סר ווליאם (ביל) סליס במערכת בורמה הייתה שונה באופן בולט מזו של מונטגומרי. המתודות שלו קרובות למה שנקרא כיום "גישת התמרון". במהלך הניצחון הגדול ביותר שלו, המערכה של מנדליי – מאיקטילה ב-1945, סליס, כמודל לקצין "משולב", התאים עוצמה כנגד חולשות, השיג מומנטום וקצב.

הוא לעולם לא איבד מגע עם "מטרת היסוד היא השמדת האויב" לעומת השתלטות על שטח כמטרה בפני עצמה. סליס ראה לתקוף את מוחם של מפקדי האויב על-ידי הרס הרצון שלהם להלחם תוך שימוש בהטעיה ובהפתעה. במילים של רוברט ליימן "כוונת סליס הייתה לשכנע את האויב שהקרב אבוד מראש ולהוכיח לו את זה במאמצים פיזיים והרס הצבא שלו". אבל, סליס גם הכיר בצורך להשמיד את הצבא היפני בקרב. אמנם הוא שאף להימנע מהסתערות חזיתית, אבל, הוא לא חשש להשליך את כוחותיו ללחימת התשה כאשר הוא חשב שזה הכרחי.

האור המנחה את סליס הייתה עצה שקיבל כשהיה קצין צעיר על-ידי סרג'נט מייג'ור מזדקן: "יש רק עקרון לחימה אחד והוא: הכה באויב הכי מהר שאתה יכול, הכי חזק שאתה יכול, היכן שהכי כואב לו – כאשר הוא לא מסתכל".

קטע ממאמר שפורסם ב-2005 עודכן ב-2010 ומצוי בחוברת הדוקטרינה הבריטית העדכנית.

את המאמר בשלמותו ניתן למצוא באתר www.iamti.com במחיצת התמרון

"הבריטים כתבו מקצת מהספרות הצבאית הטובה בעולם; למזלנו הקצינים שלהם אינם קוראים אותה" – פילדמרשל רומל

מאמרים באתר האינטרנט www.iamti.com

<http://www.iamti.com/#!-----/c101v> —אתגרי הלוגיסטיקה—
<http://www.iamti.com/#!untitled/c1rbg> —בתנועה מתמדת—
<http://www.iamti.com/#!-----/c1abv> —החוסן הלוגיסטי—
<http://www.iamti.com/#!---/cakc> —הכרות עם מבצעי תודעה—
<http://www.iamti.com/#!-----/c1ff0> - בריג. גנרל ג'י בי בורטון —הכשרת מפקדים ויחידות לחימה בסביבה משתנה -
<http://www.iamti.com/#!----/c1gbg> —המערך הלוגיסטי—
<http://www.iamti.com/#!untitled/ced> - תא"ל גדעון אבידור - הרחבת גבולות התמרון -
<http://www.iamti.com/#!about1/c225e> - גב' היידי שיו— מערכת ההרכשה בצבא האמריקאי -
<http://www.iamti.com/#!-----/c1peg> - אלוף יפתח רון טל— השפעת דיגיטציה על קבלת החלטות -
<http://www.iamti.com/#!---/cb2r> — סקוט קרינו — התפתחות מבצעי מידע—
<http://www.iamti.com/#!about1/c1a2> - קולונל קית' סלד— חטיבה לוגיסטית 2 מתכוננת ונלחמת בעיראק -
<http://www.iamti.com/#!untitled/c1lmg> - ידיעוני המכון -
<http://www.iamti.com/#!----21/c15xx> - לוט' גנרל—ג'וזף ווטל— כוחות לפריסה מהירה -
<http://www.iamti.com/#!--/c1qtv> —נצ"מ יעקב בירן— כיבוי אש מהאוויר—
<http://www.iamti.com/#!----/c4ad> —תא"ל גדעון אבידור - מבצעי מידע בצבאות זרים—
<http://www.iamti.com/#!--/c1vpo> —תא"ל גדעון אבידור— לחימה לא ליניארית—
<http://www.iamti.com/#!--/c1lkx> —תא"ל גדעון אבידור - מבוא למבצעי תודעה—
<http://www.iamti.com/#!-----/ccsc> - מר ג'וזף ברמודז— מערכות תת-קרקע בצפון קוריאה -
<http://www.iamti.com/#!about1/c1mxq> - אל"מ פסח מלובני— סוריה לוחצת על מצריים מלחמת יום הכיפורים -
<http://www.iamti.com/#!---/c18jw> —אלוף יצחק בן ישראל— סיבר כמימד בלוחמת היבשה—
<http://www.iamti.com/#!---/c19t6> —תא"ל גדעון אבידור - עוצבת יסוד—
<http://www.iamti.com/#!--/c1lkx> —גנרל סטני מק-קריסטל— על לוחמה רשתית—
<http://www.iamti.com/#!--/c9v> —תא"ל גדעון אבידור - רפורמה בצבא הרוסי -
<http://www.iamti.com/#!----/cdlx> —אלוף גרשון הכהן— שינוי המאזן בין תמרון ואש -
<http://www.iamti.com/#!--/cq9p> —רא"ל בוגי יעלון— שיני תפיסה אסטרטגית -
<http://www.iamti.com/#!untitled/ckyj> —מיג'ור גנרל שון מקפארלנד - שליטה בשטח או באנשים—
<http://www.iamti.com/#!---/cp6c> —פרופ' גארי שפילד—דוקטרינה ופיקוד—הצבא הבריטי -

צור קשר:

מכון "חַי" לחשיבה צבאית מתקדמת (ע"ר)

רח' הדס 30, יבנה, 81511

טל: 08-9437871

פקס: 08-9421079

Gideon.iamt@gmail.com

www.iamti.com

העתק את כתובת הקישור לדפדפן שלך (רצוי גוגל כרום) ותגיע למאמר